

Список використаних джерел

1. Лаврук О. В., Лаврук В. В. Мотиваційний механізм у розвитку аграрних підприємств: монографія. Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори – 2006», 2015. 264 с.
2. Розробка мотиваційного механізму задля підвищення ефективності діяльності організацій – 2021 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream>
3. Мотивація персоналу – 2009 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://eprints.kname.edu.ua>
4. Мотивація праці персоналу на підприємстві в сучасних умовах господарювання – 2016 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5041>

СИСТЕМНІСТЬ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЯК СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Наталія КОРЖЕНІВСЬКА

*д.е.н., професор, завідувачка кафедри економіки,
підприємництва, торгівлі та біржової діяльності*

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет», Україна

Ілля ОСАДЧУК

Аспірант ННІБІФ,

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет», Україна

Ключові слова: системність, управління, ризики, соціально-економічний розвиток paragraph

Від ефективної системи управління та координації ключових елементів стратегії соціально-економічного розвитку залежить успішна діяльність всіх ланок складного механізму ефективного функціонування регіонів. Системність управління ризиками як складова соціально-економічного розвитку регіону виникає у впровадженні комплексного, цільового підходу до управління ризиками, який охоплює всі сфери та аспекти регіонального розвитку. Різні регіони України в силу відмінностей ресурсного потенціалу мають не однаковий рівень розвитку, або втратили такий потенціал через бойові дії, загрози та небезпеку. Такий дисбаланс гальмує розвиток економіки країни і чинить деструктивний вплив на усі галузі, пов'язані з виробництвом, фінансами, соціальною та культурною сферами генерації стабільного функціонування. Соціально-економічний розвиток на регіональному рівні є складним і багатогранним процесом, необхідним для загального прогресу країни. Однак цей розвиток не позбавлений частки ризиків і викликів. Тому аналіз різного роду ризиків, що пов'язані з соціально-економічним розвитком регіонів важливо проводити з точки зору системності та ефективності управління ними.

Ситуація, яка склалася у світовій економіці та пов'язана із пандемією коронавірусу і військово-політичною нестабільністю в багатьох країнах світу, свідчить, що головною рушійною силою будь-якого національного господарства є регіони, які за наявності системності управління управління ризиками здатні вирішувати питання відтворення продуктивних сил і на місцях реалізовувати проекти соціально-економічного розвитку. Пріоритетом регіональної політики має бути цілісне та прозоре використання всіх наявних регіональних ресурсів на благо як бізнесу, так і суспільства. Це можна реалізувати шляхом системного підходу до формування та реалізації проектів і програм, спрямованих на пріоритетні напрями економічного розвитку, з метою підвищення регіональної економічної конкурентоспроможності та забезпечення добробуту місцевого населення. Враховуючи поточну політичну та економічну ситуацію в Україні, можна впевнено стверджувати, що домінуючий підхід у регіональній політиці, який зосереджується на перерозподілі економічних ресурсів між регіонами, не дає очікуваних результатів і дає лише обмежені та короткострокові економічні вигоди [1].

З огляду на різноманітність сфер виникнення та впливу ризику виникають через економічні відмінності у розвитку регіонів, обмежений доступ до ресурсів, недоліки інфраструктури, демографічні виклики, екологічну стійкість, політичну та військову нестабільність, глобальну економічну невизначеність. Одним із першочергових ризиків у соціально-економічному розвитку регіонів є наявність економічних диспропорцій між різними регіонами.

Регіони, які мають обмежений доступ до життєво важливих ресурсів, таких як освіта, охорона здоров'я та інфраструктура, часто стикаються з проблемами розвитку. Брак цих ресурсів може перешкоджати розвитку людського капіталу та економічному зростанню, через що цим регіонам буде складно наздогнати свої багатші на ресурси країни.

Невідповідна інфраструктура, включаючи транспортні мережі, енергопостачання та цифровий зв'язок, може становити значний ризик для регіонального розвитку. Недоліки інфраструктури можуть перешкоджати ефективному переміщенню товарів і людей, впливаючи на продуктивність і загальну економічну ефективність.

Демографічні фактори також можуть становити ризики для регіонального розвитку. Регіонам із високим рівнем еміграції або старінням населення може бути складно підтримувати кваліфіковану та продуктивну робочу силу, що має вирішальне значення для економічного зростання. Це може призвести до зниження спроможності до інновацій та розвитку.

Сталий розвиток стає все більш критичним у сучасному світі, і регіони, які нехтують екологічними проблемами, можуть зіткнутися з довгостроковими ризиками. Такі проблеми, як забруднення, виснаження ресурсів і зміна клімату, можуть мати згубний вплив як на довкілля, так і на місцеву економіку.

Політична нестабільність і проблеми з управлінням можуть серйозно вплинути на регіональний розвиток. Корупція, слабкі інституції та непослідовна політика можуть перешкоджати інвестиціям і перешкоджати економічному розвитку.

Регіони не ізольовані від глобальної економіки, і на них можуть впливати міжнародні економічні невизначеності, такі як фінансові кризи чи збої в торгівлі. Ці зовнішні шоки можуть суттєво вплинути на економічну стабільність і перспективи розвитку регіону.

Таким чином, ризики, пов'язані із соціально-економічним розвитком регіонів, різноманітні та багатогранні. Вирішення цих проблем вимагає цілісного підходу, який охоплює економічні, соціальні та екологічні аспекти. Визнаючи та пом'якшуючи ці ризики, політики та зацікавлені сторони можуть працювати над більш збалансованим та сталим регіональним розвитком, забезпечуючи процвітання та можливості для всіх.

Цікавим є досвід управління змінами при зменшенні ризиків соціально-економічного розвитку регіону, а особливо первинної ланки генерації прибутку – суб'єктів господарювання. Переваги управління змінами різноманітні та переважно пов'язані зі збільшенням прибутку та зниженням ризику банкрутства бізнесу. Крім того, управління змінами може підвищити ефективність зовнішніх комунікацій. Це також сприяє покращенню комунікації між підприємствами та державними установами, сприяючи глибшому розумінню потреб і пріоритетів обох сторін. Це підкреслює, що компоненти бізнес-процесів взаємопов'язані, а не працюють ізольовано. Така перевага управління змінами є особливо актуальною для покращення внутрішнього та зовнішнього бізнес-середовища. Крім того, вирішальним фактором, що впливає на успішне впровадження змін, є чітка організація та забезпечення належних умов праці на підприємстві [2].

Під час кризи стратегічний фокус регіонального економічного розвитку полягає у визначенні пріоритетів регіонального управління на місцевому рівні. Цей рівень особливо сприятливий для впливу просторових чинників і має найбільший потенціал для ефективної реалізації антикризових заходів [3].

На шляху подолання економічних проблем сталого розвитку національної економіки актуалізується питання резильєнтності соціально-економічної системи, яка має демонструвати розуміння, зокрема через нормалізацію процесів, низку механізмів функціонування та здатність до саморегуляції. Такі елементи включають використання механізмів інтеграції, адаптивність і коригування поточних пріоритетів. Ці елементи в сукупності дозволяють протистояти широкому спектру викликів і криз, впроваджуючи необхідні зміни без шкоди для фундаментальних цінностей суспільства, його інститутів і різних аспектів життя [4].

Отже, основна увага посткризового розвитку регіональних соціально-економічних систем України має бути зосереджена на забезпеченні безпеки. Ключовим пріоритетом є швидке відновлення підприємницької діяльності. Для цього вкрай важливо підтримувати базовий економічний рівень. Важливим є підтримання горизонтальних зв'язків між різними суб'єктами господарювання та складовими економічних систем на різних рівнях та диверсифікація економічної діяльності, особливо відповідно до принципів сталого розвитку та врахування пріоритету безпеки.

Список використаних джерел

1. Кондратенко Н. О., Красноносова О. М., Папп В. В. Проблеми та перспективи соціально-економічного розвитку регіонів України. Бізнес-інформ. № 1. 2022. С. 198-204.
2. Дубинецька П. П., Содома Р. І., Кохан М. О., Садура О. Б. Управління змінами як основа розвитку малого підприємництва. Регіональна економіка. №2. 2022. С. 122-130.
3. Графська О.І., Головчук Ю.О., Герасимчук Н.А. Стратегічні пріоритети розвитку регіональної економіки в умовах кризи. Економіка та суспільство. Вип. 43. 2022. С. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1722>.
4. Богуш Л. Г. Економічні проблеми сталого розвитку національної економіки. Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут». № 24. 2022. С. 18-24.

РИНКОВА ІНФРАСТРУКТУРА ЯК ОСНОВНИЙ ЕЛЕМЕНТ РИНКУ

Василь КОВТОНЮК

*Здобувач вищої освіти ОС «Магістр»
спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
м. Кам'янець-Подільський
Науковий керівник: канд.екон.наук, доцент **Наталія ФЕДОРЧУК***

З самого початку проведення економічних реформ в Україні, економічна думка здебільшого була націлена на проблеми ринку. Аграрна реформа сприяє розвитку агропромислового сектора економіки на основі реалізації мотиваційного потенціалу приватної власності на землю та інші засоби виробництва, розвитку підприємницької діяльності, формування ефективного ринкового середовища. Однією з найважливіших умов в цьому напрямку є формування аграрного ринку та його структурних елементів. Саме тому створення та функціонування інфраструктури аграрного ринку є важливою складовою та ключовим пріоритетом сучасної аграрної політики

Ринок має свою структуру, інфраструктуру, механізм функціонування і обов'язкові умови функціонування. Тобто ринок складається із декількох великих сегментів, а саме ринку товарів і послуг, ринку робочої сили, фінансового ринку та інших, що складають його структуру. Кожному сегменту відповідають обслуговуючі його економічні інститути, які всі разом складають ринкову інфраструктуру. Необхідними умовами функціонування ринку є наявність: вільних підприємців; конкуренції між підприємцями; правової бази, що регулює взаємовідносини між підприємцями.